

**CYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG DE-ORLLEWIN CYMRU – IS-
BWYLLGOR TRAFNIDIAETH RANBARTHOL**

(O Bell Trwy Teams))

Aelodau sy'n Bresennol:

Dydd Llun, 12 Chwefror 2024

Cadeirydd: Cynghorydd D.Price

Cynghorwyr: E.Thomas, A.Stevens, R.Sinnett a/ac
W.F.Griffiths

**Parc Cenedlaethol
Cynrychiolwyr:** M.James

**Swyddogion sy'n
Bresennol:** S.Davies, D.Thomas, D.John, D.Griffiths,
A.Eynon, S.Aldred-Jones, G.Jones, K.Tillman,
L.McAndrew, B.George, C.Bate, O.Dolan-Gray,
R.Lewis, L.White a/ac C.Plowman

1. **CYHOEDDIAD Y CADEIRYDD**

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod.

2. **DATGANIADAU O FUDDIANNAU**

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiannau.

3. **COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL**

Cymeradwywyd cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 10
Gorffennaf 2023 a 9 Hydref 2023 fel cofnod cywir.

4. **TRAFNIDIAETH CYMRU - TROSOLWG O'R BLAENORIAETHAU
RHANBARTHOL - Y DIWEDDARAF AM WASANAETHAU
RHEILFFYRDD A BYSUS**

Cafodd y Pwyllgor gyflwyniad gan Trafnidiaeth Cymru (TC) mewn
perthynas â Throsolwg Trafnidiaeth Rhanbarthol Bae Abertawe a
Gorllewin Cymru, yn benodol Astudiaeth Trafnidiaeth Ranbarthol y
De-orllewin.

Esboniwyd bod yr astudiaeth wedi dechrau ym mis Tachwedd 2023, felly, roedd yn dal i fod ar gamau cynnar y datblygiad. Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau mai nod yr astudiaeth oedd llunio rhestr o gyfleoedd i wella dymunoldeb trafniadaeth aml-foddol ar draws y Rhanbarth, gan ystyried data bysus yn gyffredinol, ond hefyd gan weithio gyda phob Awdurdod Lleol i ddeall gwybodaeth leol.

Yn dilyn dadansoddi data bysus, roedd Swyddogion yn bwriadu troshaenu'r wybodaeth honno gyda dealltwriaeth o'r defnydd o geir, gan gynnwys patrymau teithio a chyrchfannau, yn ogystal â dadansoddi cyrchfannau a llwybrau trafniadaeth preifat a adlewyrchir yn gywir yn y coridorau bysiau. Er mwyn troshaenu hynny ymhellach, roedd Swyddogion yn mynd i ymchwilio i'r rhwydwaith teithio llesol, yr un presennol a'r un arfaethedig, i geisio deall lle'r oedd yna bwyntiau o rwystro rhwng y rhwydweithiau, a hefyd lle roedd cyfleoedd i wella. Yn ogystal â hyn, y bwriad oedd cysylltu hyn â'r rhwydwaith rheilffyrdd, ac unrhyw feysydd i'w datblygu, penderfynu a allai Swyddogion sylwi ar unrhyw welliannau o fewn y datblygiadau, ar y cam cynnar hwn, i geisio gwneud trafniadaeth aml-foddol yn fwy dymunol i'r cyhoedd.

Cynhaliwyd trafodaeth am yr amserlenni sy'n gysylltiedig â'r astudiaeth. Fel y soniwyd eisoes, roedd TC wedi dechrau'r astudiaeth ym mis Tachwedd 2023, ac roeddent wedi gwneud cynnydd sylweddol hyd yma wrth ddadansoddi data'r bysus. Cadarnhawyd bod Swyddogion wedi dechrau drafftio adroddiad data bysus, ac ar ôl ei gwblhau byddant yn ei rannu gyda phob Awdurdod Lleol. Rhagwelwyd y byddai'r adroddiad yn cael ei gwblhau erbyn diwedd y flwyddyn ariannol hon.

Esboniwyd bod y setiau data a'r mathau o fodelu a grybwyllwyd, yn hygyrch ar lefel Awdurdod Lleol, fodd bynnag, byddai angen i Awdurdodau Lleol dalu ffioedd ymgynghori i gael mynediad at yr wybodaeth. Nodwyd bod gan TC drwyddedau ar gyfer data o'r math hwn, ac felly roeddent yn gallu cydweithio ar ran Awdurdodau Lleol.

Rhoddwyd manylion i'r aelodau ynghylch y data bysus yr oedd TC wedi dechrau ei gasglu a'i ddeall. Eglurwyd bod *City Swift* yn gronfa ddata yr oedd yr holl weithredwyr bysus yn bwydo iddi, gan ddarparu gwybodaeth gyfredol, dyma'r gronfa ddata yr oedd TC yn ei chyrru ar gyfer yr astudiaeth. Tynnodd swyddogion sylw at y ffaith eu bod wedi defnyddio data rhwng Hydref 2022 a Hydref 2023, gan raddio'r data yn ôl y galw, proffidioldeb, amser a dreulir ym mhob lleoliad yn ddiangen a chonsesiwn.

Aeth swyddogion drwy'r ymagwedd ac allbwn yr astudiaeth, a gipiwyd fel a ganlyn:

- Blaenoriaethu llwybrau bysus yn ôl galw teithwyr a'r amser a dreulir mewn lleoliad
- Nodi'r ardaloedd lle mae cyflymder y teithiau fwyaf araf
- Nodi'r angen mwyaf am welliant i sicrhau'r budd mwyaf

Roedd y cyflwyniad yn manylu ar enghraifft o raddio llwybrau bysus. Cyfeiriwyd at gyfuno'r amser a dreulir mewn lleoliad a galw, sy'n tynnu sylw at yr ardaloedd sydd â'r nifer fwyaf o deithwyr ond a gafodd eu heffeithio gan y galw mwyaf hefyd.

Esboniodd gydweithwyr TC sut i gael persbectif rhanbarthol. Nodwyd bod yr ymagwedd gychwynnol hon yn canolbwyntio ar ardaloedd dwysedd uchel. Roedd llwybrau bysus Bae Abertawe wedi dominyddu o ran y graddio a'r dadansoddiad cychwynnol gan fod y data'n defnyddio rhifau absoliwt. Aeth y cyflwyniad ymlaen i egluro, er mwyn gwrthsefyll hyn, a darparu persbectif rhanbarthol, ailadroddwyd y dadansoddiad gan eithrio llwybrau bysus sy'n ymgysylltu â depos bysus Abertawe.

Rhodddwyd enghreifftiau i'r Pwyllgor o allbwn yr astudiaeth, a sut y gellir defnyddio'r wybodaeth i ymchwilio ymhellach i welliannau i lwybrau bysus.

Nodwyd bod thema gyson wedi bod gyda'r holl lwybrau bysus, o ddadansoddiad TC, gan mai gyda'r nos yr oedd yr oedi difrifol yn digwydd fel arfer.

Rhodddwyd gwybod i'r Aelodau fod TC wedi croesgyfeirio gyda data INRIX o ran yr ardaloedd a oedd â chyflymder cyfartalog araf, er mwyn nodi a oedd hwn yn fater tagfeydd neu a oedd yn broblem ar gyfer bysus yn benodol. Drwy hyn, bydd ganddynt ychydig mwy o wybodaeth i helpu i ymgysylltu â'r Awdurdod Lleol.

Darparwyd casgliad o ran yr allbwn. Dywedwyd bod y prosiect hwn yn ceisio rhoi persbectif rhanbarthol o'r rhwydwaith bysus, dod â gwybodaeth a data lleol at ei gilydd i greu man cychwyn cadarn ar sut i wella'r rhwydwaith bysus a nodi'r problemau a dechrau'r broses o ran dod o hyd i atebion.

Tynnwyd sylw'r Pwyllgor at y camau nesaf:

- Ymgysylltu â chydweithwyr a rhanddeiliaid llywodraeth leol i ddeall y llwybrau a'r anghenion lleol

- Deall arbedion cost gweithredol y gellid eu cyflawni drwy wella'r isadeiledd llwybrau bysus
- Defnyddio data rhwydwaith ffonau symudol i ddatblygu ymagwedd i edrych ar lwybrau bysus yn y dyfodol

Darparodd gydweithwyr TC fanylion ynghylch sut y byddai'r gwaith hwn yn cyd-fynd â phroses y Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol (CTRh); a sut y gallai symleiddio problem gymhleth lywio'r CTRh a datblygiad y rhaglen i'w gwella dros y blynyddoedd nesaf.

Cyfeiriwyd at y galluoedd modelu trafndiaeth, yn benodol o ran Model Trafnidiaeth De Orllewin a Chanolbarth Cymru. Dywedwyd bod y model yn eiddo i Lywodraeth Cymru ond ei fod yn cael ei reoli gan TC, ac roedd yn gwasanaethu Gorllewin a Chanolbarth Cymru. Yn benodol, roedd ganddi fwy o fanylion ynghylch yr aneddiadau trefol allweddol. Tynnodd swyddogion sylw at y ffaith bod y model yn cynrychioli priffyrdd a'r galw am dtrafnidiaeth gyhoeddus ar gyfer y rhanbarth; Mae'n defnyddio blwyddyn sylfaen 2019, a rhagwelwyd hyd at 2027 a 2042.

Cydnabuwyd bod y data cyn COVID-19, felly cynhaliwyd ymarfer y llynedd i ddiweddarau'r model gyda data ar ôl COVID-19; Roedd yr ymarfer hwn bellach wedi'i gwblhau, a chasglwyd data o 2022.

Roedd y cyflwyniad yn cynnwys gwybodaeth am yr hyn yr oedd y model yn gallu ei gynhyrchu. Eglurwyd bod gan y model dipyn o ddefnyddiau; Tynnodd swyddogion sylw at enghreifftiau o'r hyn y cafodd ei ddefnyddio ar ei gyfer hyd yma, gan gynnwys gwelliannau rheilffordd Bae Abertawe a Gorllewin Cymru.

Cynhaliwyd trafodaeth am y mathau o ddata a oedd ar gael o'r model. Nodwyd y gellir teilwra'r data sylfaen cysylltiedig, fel data ffôn symudol, i fod yn addas ar gyfer anghenion gwahanol. Efallai y bydd Awdurdodau Lleol am wneud rhyw fath o fodelu, ond i fod yn addas ar gyfer gofynion gwahanol, ac roedd hynny'n rhywbeth y gellir ei gyflawni. Anogodd TC yr Aelodau i gyflwyno unrhyw syniadau sydd ganddynt i'r tîm.

Cadarnhawyd bod Cynlluniau Datblygu Lleol wedi ffurfio rhan o'r ymarferion modelu trafndiaeth yn y gorffennol, ac roedd angen gwneud hyn o ran yr astudiaeth benodol hon. Tynnodd gydweithwyr TC sylw at y ffaith y byddent yn darparu rhagor o fanylion am gysylltiadau â Pharciau Cenedlaethol.

5. **CYNLLUN TRAFNIDIAETH RHANBARTHOL: Y DDADL O BLAID NEWID**

Cyflwynwyd yr Achos dros Newid i'r aelodau, sef rhan nesaf y broses o ddatblygu'r Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol (CTRh).

Eglurodd swyddogion fod y Cynllun Gweithredu ar gyfer y Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol wedi cael ei gymeradwyo yn ystod cyfarfod diweddar o'r Cyd-bwyllgor Corfforedig, a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru; cam nesaf y broses oedd datblygu Achos dros Newid. Dywedwyd bod yr Achos dros Newid yn ddogfen a oedd yn nodi sefyllfa bresennol y rhanbarthau a pham fod angen newid. Roedd hefyd yn cynnwys drafft o'r strategaeth ymgysylltu, a'r broses o ran yr asesiad effaith integredig sy'n dilyn yr ymarferion ymgynghori amrywiol.

Codwyd pryderon ynghylch yr amserlenni sy'n gysylltiedig â datblygu'r CTRh, fel y crybwyllwyd yn ystod cyfarfodydd blaenorol.

Nodwyd bod yr Achos dros Newid yn gysylltiedig â nifer o ddogfennau strategaeth eraill, ac yn benodol fe'i hysgogwyd gan gyfleoedd o ran y strategaeth drafnidiaeth. Ychwanegodd swyddogion fod y ddogfen yn nodi'r bylchau yn y diwydiant, ac roedd yn darparu cyfeiriad teithio ar gyfer y cam nesaf.

Cyfeiriwyd at y Data Teithiau Rheilffordd y manylir arno yn yr Achos dros Newid, a gynhwyswyd fel Atodiad 1 i'r adroddiad a ddisbarthwyd. Nodwyd bod y tabl yn cynnwys teithiau rheilffordd o Abertawe yn unig ar hyn o bryd. Fodd bynnag, roedd Swyddogion wedi bod yn gweithio ar ddiweddarau'r tabl hwn i gynnwys teithiau sengl i'r pedair prif orsaf ym mhob un o ardaloedd yr Awdurdod Lleol. Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau fod y data teithiau cyffredinol wedi'i gasglu o flwyddyn ariannol 2021/22. Cyhoeddir y data o flwyddyn ariannol 2022/23 ar ddiwedd mis Chwefror 2024.

Cynhaliwyd trafodaeth ynghylch camau nesaf y broses CTRh. Nodwyd y byddai angen i'r Achos dros Newid gael ei gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig, ac yna'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo. Ailadroddwyd yr amserlenni heriol sy'n gysylltiedig â datblygu'r CTRh. Byddai angen i swyddogion drafod hyn ymhellach, o ran yr hyn y gellid ei gyflawni o fewn yr amserlen benodol. Soniwyd na chadarnhawyd y dyddiadau, fodd bynnag, roedd Swyddogion wrthi'n gweithio tuag at ddatblygu drafft cychwynol o'r CTRh erbyn mis Mai 2024, drafft terfynol y CTRh erbyn mis Hydref 2024, a'r CTRh terfynol erbyn mis Mawrth 2025.

Cynigiwyd ac eiliwyd diwygiad ffurfiol i'r argymhelliad a gynhwyswyd yn yr adroddiad a ddosbarthwyd:

'Bydd yr Is-bwyllgor Trafnidiaeth Rhanbarthol yn cymeradwyo'r Achos dros Newid mewn perthynas â'r Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol, yn amodol ar gynnwys data teithiau rheilffordd ychwanegol, a'i gyflwyno i Gyd-bwyllgor Corfforedig De-orllewin Cymru i'w gymeradwyo a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru i fodloni gofynion mandad y Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol'

Penderfynwyd bod y Pwyllgor o blaid y diwygiad i'w ystyried gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig.

6. **EITEMAU BRYD**

Ni dderbyniwyd unrhyw eitemau bryd.

CADEIRYDD